List 33. **NOVICE** Tečaj XLIII.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani 19. avgusta 1885.

Obseg: Radič, celo leto fina salata. — Kakošna ima sploh stelja biti? — Razpis državne štipendije za kmetijsko šolo „Francisco Josefinum“ v Mödlingu pri Dunaji. — P. n. gg. udom podružnice c. k. kmetijske družbe v Zatičini. — Vprašanja in odgovori. — Zemlje- in narodopisni obrazi. — Rim nas ljubi. (Konec.) — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Radič, celo leto fina salata.

Spisal R. D—c.

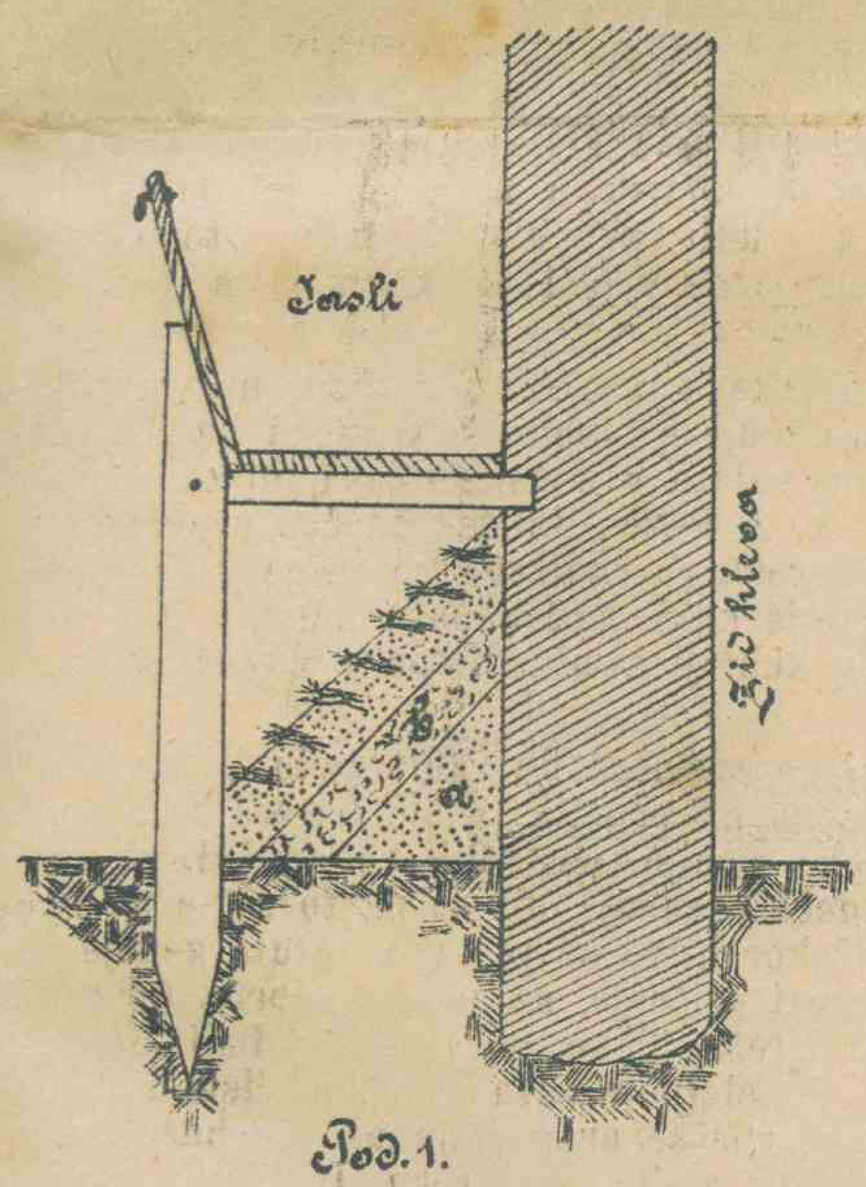

Pod. 1.

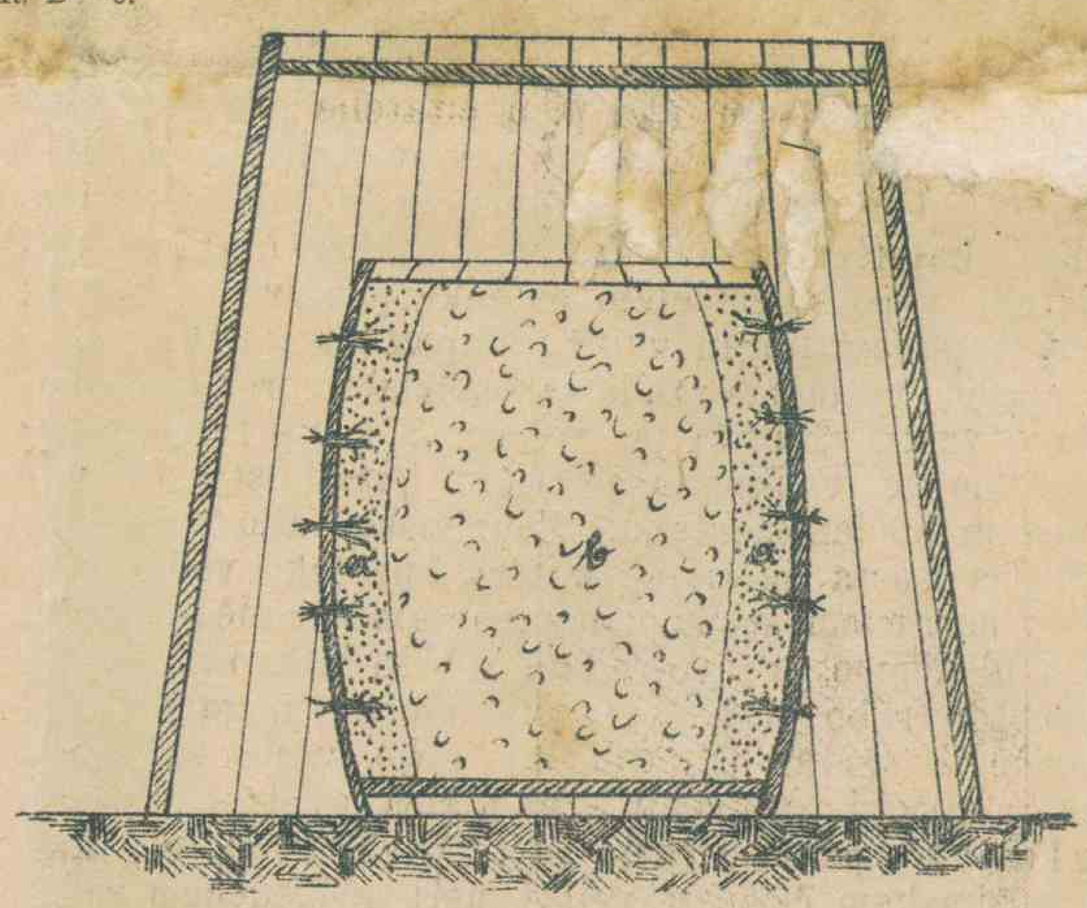

Pod. 3.

Pod. 2.

Po naših dobrih senožetih zapazimo, in to še posebno po otavah, vsako leto vse polno nekih živo-modrih (plavih) cvetlic, katere so na visocih in fraskastih steblih umestjene. Zvečer se cvetlice razprejo, zjutraj pa, kedar solnce dobro greti prične, zopet stisneje. Te cvetlice so cvetje tako zvanega divjega regrada, ali kakor se tej rastlini še drugače in baš pravilno pravi, divjega radiča. *) Botanično se zove latinski: „Cichorium Intybus“, nemški pa: Cichorie. Ko so pričeli nekdaj za drago kavo v Evropi surogatov (nadomestil) iskati, našli so v žganih radičevih korenikah kavi še najbolj podobni okus, in zato so iz radičevih korenik neko kavo napravljati začeli, katera se še dandanes „cikorija“ imenuje, ako tudi znabiti prav nič radičevih korenik v nji ni.

Na Francoskem in Italijanskem kultivira se radič uže od nekdaj po vrtih kakor rastlina za salato služeča, kultivira se pa tudi v kaj veliki meri na slovenskem Primorskem, okolo Gorice in v vipavski dolini. Da Primorci pridelujejo radič na polji, cele njive imajo z radičem obsejane, in ako se pride v zimskem času, to je, od sv. Martina pa noter do velike noči na goriški zelenjadni trg; vidi se lahko verbas pri verbasu najlepše rumene in rudeče pisane radičeve salate. Radičeva salata je po svoji zunanjosti kaj vabljiva, ona je pa tudi po okusu istinito fina, in zaradi prijetne grenkobe, katero obdrži, tudi kaj zdrava, prebavljenje podpirajoča jed. Ako človek za večerjo radič jé, čuti sledeče jutro odločno lakoto. Radič vživa se pa, kakor salatna rastlina, ne le v zimskem času in v bledenem stanu, ampak tudi v spomladnem, poletnem in jesenskem času, v naravnem zelenem stanu. Radič nam daje skozi celo leto fino salato, in zato bode gotovo na mestu, ako p. n. čitatelje „Novíc“, kateri radiča še ne pridelujejo, z njegovim pridelovanjem soznanim. Ustreženo bode s tem znabiti ne le tistim srečnim, katerim je naloga, v zimskem času in ne manj tudi v poletnem obilo pečenke povživati, kakor zajcev, kapunov, puranov itd., ampak tudi tistim, kateri morajo večinoma tudi samo salato brez pečenke za ljubo vzeti. Radiča je več sort; sorte razločujejo se posebno po velikosti, celoti in barvi listja, v naravnem in bledenem stanu. Za zimsko rabo najpriporočljivejša sorta je tista, katera ima jako veliko, in sicer v naravnem stanu umazano tamno-rudeče, skoro črno, v bledenem pa živo-rudeče in belo-pisano listje. **) Za poletno rabo je vsaka sorta dobra, magari divja, iz senožeti vzeta. Za zimsko rabo vseje se radič redko, zgodaj na spomlad, na dober, gnojen, posebno pa globoko prekopani svet. Naši Primorci, kateri v zimskem času v veliki meri z bledenem radičem trgujejo — izvažajo ga v Ljubljano, v Gradec, na Dunaj itd., — sejejo radič med zimski ječmen, kakor korenje. Koj mlad radič se rabi lahko v naravnem stanu, kakor salata, ko mu pa po večkratnem požetji listje uže trdo in kosmato postane, žanje se za prešiče, kateri ga surovega kaj radi žró. V krajih, kjer v zimskem času sneg ne pada in kjer zemlja prav močno zmrzne, pokopljejo se korenike na jesen in prisujejo se v vlažno zemljo kake kleti, v kateri ne zmrzuje, ali se pa na vrtu v kako jamo, kakor krompir ali repa, zasujejo.

*) Ime „radič“ ni pravo, kajti Italijani vživajo korenike te rastline, odtod laško imé „radicio“, slovenski izgovorjeno „radičio“, od la radice = korenika. Pis.

**) Kdor si želi semena, obrne naj se na g. Potacki-ta, trgovca v Gorici, in naj praša po bolonješkem radiškem. Pis.

V krajih, kjer sneg zapade, ali pa, kjer sneg sicer ne zapade, zemlja pa tudi hudo ne zmrzne, kakor v Vipavi in na Primorskem sploh, se pa korenike celo zimo, za rabo sproti izkopujejo. Izkopane korenike se vsega listja oprosté, kar se ga jih še drži in na spodnjem koncu vodoravno toliko prikrajšajo, da o stanejo malo ped dolge. Debelejše ko so korenike, tem boljše so, zato se more, kakor uže rečeno, radič bolj redko sejati.

Izkopane, in kakor povedano, pripravljene korenike, vložé se v vlažni pesek — najboljši je iz cestnih jarkov pobrani — ali pa v navadno zemljo pod jasli gorkega hleva (glej podobo št. 1.) ali pa v gorko klet, ali v cvetličnjak, kdor ga ima.

Podolgič preko zida pod jaslami naloži se v podobi viseče stene peska ali zemlje, katero črka *a* zaznamva. Vrhu peska dene se, ako se hoče, prav hitro radič zadobiti, za veliko péd na debelo gorkega konjskega gnoja, katerega črke *b* zaznamvajo; ako je pa čas, na radič dalje časa čakati, opravi se tudi brez vsega gnoja. Vrh gnoja ali pa tudi le vrh peska ali zemlje *a* vložé se konečno korenike, in to tako, da pride vrh vsake malo ped visoke in ravno tako široke lege peska ali zemlje lega korenik. Konečno pokrije se še vsa tako narejena skladnica s kako šturijo ali plahto, da živina do radiča ne more, da je pa tudi radič v temi, v kateri se edino lepo bledi. Ako je hlev gorak, in uže celó, ako se skladnica s konjskim gnojem napravlja, zadobimo uže v osmih dneh kaj lepo in okusno radičevo salato, katera se požanje ter povžije. Vsaka skladnica se zamore dvakrat požeti, na kar se korenike izmečejo ter nove vložé.

Kdor ima cvetličnjak ali gorko klet ali večji prostor v govejem ali konjskem hlevu na razpolaganje, zamore korenike tudi tako vložiti, kakor to podoba št. 2. kaže, namreč ne v podobi skladnice, ampak navadne lehe.

Kdor pa nikakega večjega prostora na razpolaganje nima, poslužuje se lahko še tretjega načina pridobitve radičeve salate v zimskem času, in ta obstoji, kakor podoba št. 3. kaže, iz čez in čez prevrtanega sodčeka, v katerega so radičeve korenike zataknjene, in čez katerega je kaka kadca poveznjena. Tak sodček se lahko v kuhinji sami ali pa v najmanjši kleti postavi.

Za zgodaj na spomlad fin radič zadobiti se pusté korenike čez zimo na prostih lehah, katere se ali uže na jesen z lahko zemljo, postržki, listjem itd. za kake tri prste na debelo zasuje ali se pa to še le na spomlad stori. Kakor hitro se iz tako nasute zemlje radičevi listi kazati pričnejo, se zemlja odbrba ter radič globoko iz tal izreže. Tako zadobljeni radič je odločno najukusnejši. V poletnem času se vživa čisto nič bledeni radič, dokler je še prav majhnega in nežnega lističa. Tak poletni radič, katerega Italijani „radicio del primo taglio“, to je, „radič prve žetve“ zovejo, se že zadobí, ako se radič vsacih 14 dni na bolj senčnate lehe prav gosto vseje, in ob času suše pridno zaliva. Tak radič se dvakrat, k večem trikrat požanje, ter kakor jako okusna poletna salata vžije. Največe vrednosti je tak poletni radič za južne kraje, kjer suša rada škoduje, in kjer se navadna salata zaradi prevelike vročine in pomanjkanja vode za obilno zalivanje le težko prideluje. Seme naredi radič še le v 2. letu.

Kakor uže enkrat omenjeno, uživajo Italijani od radiča korenike, katere v ta namen prav debele pridelati skušajo. Korenike skuhajo in zabelijo jih z oljem in ocetom. O dobroti te jedi nimam skušnje. Kaj fina

in zdrava salata je pa divji radič, kakoršnega se naspomlad lahko polno po senožetih navrta, ako se skuha, ter skuhan in ohlajen zabeli.

Kakošna ima sploh stelja biti?

1. Stelja sploh bi prav za prav ne smela biti surova, vlažna ali mokrotna, ampak suha, dobro izsušena. Zakaj če ima več vlažnosti ali mokrote stelja uže sama na sebi, manj je zamore v hlevu na-se vleči. Ni toraj dobra tako imenovano kleščje ali sekana stelja od smrečja, jelovja in druzega surovega vejevja. (Se vé, da težko se je tega ogibati zlasti na spomlad in poletje, kedar ni več praproti in druzega suhega nastelja.)

2. Vsakoršna stelja, ki je daljša, naj bi se na kratko razsekala, ker tako več vlažnosti povživa in lože je potem gnoj kidati. Za gnoj, ki se ima rabiti za travnike, naj se jemlje le prav drobna stelja; zakaj debela stelja se mora zopet pograbiti in toraj travniku malo koristi. Debela stelja je za podoravanje, posebno pri mastni in ilovčasti prsti.

3. Stelja mora biti lahko trohljiva, da hitro sprhne in se sprstení. Le tako zares gnoji in koristi; brez tega bi malo teknila. Marsikatera stelja prav težko in počasi trohní in prstení, kakor pezdirje, žaganje, bukovo listje, nastél iz logov in senčnih krajev itd. Da se take rečí lože v gnoj spreminjajo, jih je treba v kupih nekoliko namočiti; najbolje se to zgodí z gnojnico ali s kakimi pomijami ter z zblojeno vodo; potem pa se pusté, da se nekoliko ugrejejo in sparijo ali ustojé. Po okoliščinah se utegne enaka stelja nekatere mesece ali tudi leto in dan tako goditi. Kup se s tem sicer zniža, gnojilne moči njegove pa zato ne bo manj, temuč bo še boljša. Ozir se mora tudi imeti, da na nekaterih njivah se gnoj prav povžije kakor na druzih, kjer včasi prav počasi prstení. Na to okoliščino je tedaj tudi treba gledati, kedar steljo napravljaš, kolikor namreč ti je moč.

Razpis državne štipendije

za kmetijsko šolo „Francisco-Josefinum“ v Mödlingu pri Dunaji.

Slavno c. k. ministerstvo poljedelstva je za kmetijsko šolo „Francisco-Josefinum“ v Mödlingu za prihodnji triletni tečaj od 1885/6. l. počenši dovolilo eno ustanovo (štipendijo) za 250 gold. na leto.

Za sprejem v to šolo je treba:

1. Dovoljenja starišev ali oskrbnikov;
2. starosti najmanj 16 let;
3. dokazov o taki šolski izobraženosti, kakoršnih je pridobiti po dobro dovršenih spodnjih štirih razredih javnih srednjih šol.

Zeló želeti je tudi dokaza o kakih dejanstveno na kakem kmetijstvu pridobljenih vednostih.

Prosilci za to ustanovo naj svoje prošnje s potrebnimi prilogami vložijo najdalje do 31. avgusta t. l. pri vodstvu „Francisco-Josefinum“ v Mödlingu, od katere se dobivajo tudi zavodovi programi.

Štipendisti plačevanja šolnine niso oproščeni.

Od c. k. ministerstva poljedelstva
na Dunaji 5. avgusta 1885.

P. n. gg. udom podružnice c. kr. kmetijske družbe v Zatičini.

Sè smrtjo č. g. Matija Kulavica je zgubila podružnica c. kr. kmetijske družbe Zatiškega okraja svojega načelnika. Vendar blagor podružnice, zlasti oskrbljevanje njenega premoženja, zahteva načelnika, in to tem bolj, ker sem podpisani njega pôsel dozdaj le začasno opravljal.

Usojam se zatoraj vsled § 32 pravil, c. kr. kmetijske družbe za vojvodstvo Kranjsko vse p. n. gospode družabnike te podružnice s tem uljudno vabiti k izvolitvi njenega načelnika in njegovega namestnika, ktera bode v Zatičini v gostilni pri „Poličanjskem“

dné 31. avgusta t. l. ob 10. uri dopoludne.

Št. Vid pri Zatičini dné 6. avgusta 1885.

Štefan Jaklič.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 35. Jaz imam kravo muricodolskega plemena, ki je uže v petem mesecu po teletu, pa se vendar še noče pojati. Prosim Vas, mi naznaniti, kaj mi je v tem slučaju storiti? (M. L. v H.)

Odgovor. Ako se krava noče pojati, je gotovo predebela ali pa prekumrna in slabotna. V prvem slučaju je treba kravo bolj pičlo, v drugem slučaju bolj obilno krmiti. Pojatev pri kravi se tudi pospešuje, če se je ji dá piti mleko druge krave, ki se ravno poja, ali pa če se krmi lanena moka in oves, ječmen s soljo, katere vse tvarine, kakor tudi krompir pojatev pospešujejo. Drugi priporočajo privezati kravo blizo bika. Če vse to ne pomaga, pa dajte kravi 2 grama španjskih muh na kruhu zjutraj na teš želodec; ako prvič ne pomaga, ponovite sredstvo čez dva dni.

Vprašanje 36. Je li kak pripomoček, da bi se goved odvadila jasli grizti? (L. V. v B.)

Odgovor. Dosedaj nam ni bilo še znano, da bi tudi goved enako konjem to slabo razvado si prisvojila. Po našem mnenji grizenje jasel od strani govedi nje sami ne škoduje ter škodo trpijo le jasli. Skusite sredstva, katera se v enakem slučaji pri konjih porabljujejo, to je, jasli se okujejo s ploščevino ali pa se namažejo s kako smrdečo stvarjo, na pr., katranom (terom) itd.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

8.

Slavnost v Kahiri, kedar začne Nil naraščati.

Kaj bi bil Egipt, da ni Nila? Bil bi gola puščava, kakoršna se pričenja koj tam, kamor valovi njegovi več ne sežejo. Nil je nanosil v premnogih letih rodovitne prsti v to velikanskemu grobu podobno dolino, ter privabil ljudi uže v starodavnem času, da so se ob njem naselili. In narod, ki je tu živel, bil je svoje dni nenavadno naobražen, kar nam pričajo njegove stavbe še dandanes. Ker je ta narod izprevidel, da je navezan na Nil in njegova navodnenja, zategadel je uže v starodavnem času na vso moč skrbno opazoval, kako narašča, za koliko je uže nastopil, ali je upati dobre letine ali ne. Nastalo je splošno veselje vselej, kedar je voda visoko nastopila in vso dolino zagrnila, iz katere so vasi in mesta kot ostrovi moleli. Ljudje so se vozili

od vasi do vasi in se veselili, prijatelji in znanci so se obiskovali in pogovarjali o dobri letini, ki je sedaj tako rekoč zagotovljena. Kakor je bilo v starodavnem času, prav tako je še dandanes.

Drugo polovico meseca maja in prvo polovico junija posmodi žareča sapa šamsinova vse zelenje, in najrahleji vetrič vzdigne uže sila prahu, da se vse kadi. Ob tem času pritisnejo kužne bolezni in poberó mnogo ljudi. Ali kmalu bode odleglo. Ponoči 17. junija obrne se na bolje. To noč pade čudotvorna kapljica iz nebes v reko, trdi starodavna pravljica, in vsled te kapljice začne se Nil napenjati. To noč prebije večina prebivalcev zunaj pod milim nebom ob bregu blagodejnega veletoka, ali pa na plošnatih strehah. Povsodi se veselé, jedò, pijó in plešejo, pa tudi marsikaj vražnega uganjajo, češ, da bi uganili, ali bode dobra ali slaba letina. Na teraso hišino položé testa; če se napne, to je dobro znamenje in pomenja rodovitno leto in dosti sreče, ako se ne napne, pa pomenja slabo letino, pomanjkanje in dragino.

To noč pobegnejo kužne bolezni, tako trdi prosto ljudstvo, in ni se bati več nove morije za eno leto. S početka Nil počasi raste, potem čedalje hitreje, in to vsak dan naznanjajo za to postavljeni klicarji. Mera, na katero merijo visočino vode, pa je velik zidan vodnjak, sredi katerega stojí osmorobat steber z vrezanimi imeni in znaki. Vsak opazovalec ima dečka pri sebi, s katerim se pomenjkuje. Klicar, na priliko, veli: „Bog je dal obilnosti, reko je napel in zemljo namočil.“ In deček odgovarja: „Pa gore, peščene poljane in polje“.

Kedar voda stopi do neke gotove visočine, gredó klicarji od hiše do hiše gospodarjem srečo vošit in navadnih darov pobirat. Nil raste in raste, uže je segel do 16. črte, in to naznanjajo klicarji z lepimi, prikupljivimi besedami. Z zastavo v roki hité od svečano opravljenih dečkov obsuti iz ulice v ulico, in glasno oznanjujejo to veselo novico. Včasih pa vlada ukani ljudstvo, zlaže se, da voda više stoji, kakor je res, in to zato, ker po stari navadi ne sme popreje pobrati davka poljskega in zemljiškega, dokler voda ni nastopila do določene visočine.

Na to gredó in med vsakojakimi veselicami prederó jez, ki zapira ustje vodovoda kahirskega. Blizo ondi, kjer jez prebodó, stojé šotori, v katerih je na prodaj kava in šerbet, sadje in druge jedi. Glumači in plesači uganjajo svoje norije pred ustjem vodovodovim, na reki pa je polno čolnov in barčic. Ena barčica, „akkabah“ se jej pravi, odlikuje se izmed vseh. Po vrvju visí vse navskriž svetilk, zvezd in drugačnega lepotičja. Preden so si Arabci Egipt osvojili, pripeljali so vsako leto na taki barčici lepo opravljeno devico, ki so jo po starodavni navadi v vodo vrgli, češ, da bi s to žrtvo izdatnega naplava izprosili. Dandanes postavijo v suhi vodovod iz ila in blata nilskega zmašeno podobo, ki jej pravijo Nilova nevesta. Otroci skačejo okrog nje, odraščeni pa se zabavajo z godbo in z raketi. Kedar solnce vshaja, zagrmé topovi z grada kahirskega, ljudstvo pa zažene vik in krik, sedaj bodo jez prebodli vpričo najviših oblastev deželskih. Cele trope otrok stojé in čakajo vode v vodovodu, potem brodijo po njej, in dražijo Nilovo nevesto, ki jo voda kmalu strga in zdrobi.

Voda čedalje bolj dere v vodovod, kanoni pokajo, godba svira, začne se ples in druge veselice. Dne 26. ali 27. septembra nastopi Nil do redne svoje visočine. Klicarji gredó še enkrat in poslednjikrat okrog ljudí, da poberó navadne darove. Vsa dolina nilska je velika vodna planota. No, voda začne padati, pokažejo se više ležeči kraji in polje, in da-si se proti koncu decembra še vidijo tu in tam mala jezera in mlake, vendar polagoma tudi ta izginejo, in s početka marcija teče Nil zopet enakomerno po svoji strugi.

Po Nilu se ravna egipški kmet. Pšenico, ječmen, razno sočivje, deteljo, lan, zelje, tobak, konoplje, divji žefran, salato, korijander, mak, vodne melone in kumare seje in sadi od avgusta do novembra, kajti ta mlada setev se sosebno dobro počuti pod odejo nastopajoče vode.

V 50—110 dneh so ti sadeži uže dozoreli, in se koj pospravijo; potem se posejejo in posadé poletni sadeži: riž, koruza, dura, cukrov trst, bombaž, sezam, kava, indika, brošč, več vrst vodnih melon, kumare in čebulaste rastline. Ti sadeži pa obrodé le ondaj, če se jim priliva, zato imajo ob vsem Nilu zajemavnih koles, ki vodo na njive napeljujejo, kakor tudi takrat pomagajo z vodo, kedar je bil Nil premalo visoko nastopil. Po izdatnem naplavu je vselej nenavadno dobra letina. Tudi je znano, da je bil Egipt v starem času žitnica rimska. Skoraj za vsak mesec skozi leto dozoré tu vrtni sadeži, katerim pa se mora dajati potrebne vlage, da se obnesó.

Rim nas ljubi.

Spisal Ivan Lavrenčič.

(Konec.)

Pač sumljiva vidi se sv. očetu zatožba, ker podpira jo Metodijev knez; ali vendar se v svoji sodbi ne prenagli. Čudno res misli si, da bi Metodij drugače zamogel učiti, nego uči in veleva učiti rimska stolica — on, ki je dokazal jasno uže čestokrat, da se ne strinja z očetom verskega razkola, Fotijem? on, ki se je dal v Rimu in ne v Carigradu v škofa posvetiti ter on, ki tako živo hrepeni dovesti vse Slovane v pravo cerkev Gospodovo in s katero jih je uže tesno združil v ogromni večini?! Hoče se prepričati, vsaj njegove sovražnike in vseh Slovanov spoznal je uže do dobrega, katerim je le želja goreča, da bi duševno ukončali njega in njegove zveste ovčice. Skoro izvestno sodijo apostola krivo — pride naj v Rim, da se prepriča o delu in pravovernosti njegovi.

Z mirno vestjo nakloni se sv. mož pozivu ter dokaže v rimskem najvišem cerkvenem zboru v izredno veselje papeža Ivana VIII. in vseh prisotnih dostojanstvenikov, da se v vsem popolnoma strinja z naukom Jezusovim in njega sv. cerkve. Zbor odobruje njegovo delo in laskovo pohvali ga vzlasti sv. oče pismeno knezu Svatopluku. Priporoča mu in prosi ga, da izprejme Metodija z veseljem, z dostojno častjo, kot svojega lastnega vikšega pastirja. Tudi veleva, da so mu vdani in v vsem pokorni vsi mašniki, dijakoni bodi-si slovanskega ali druzega rodú, in sicer tako, da ničesar ne storé, da bi on ne vedel. Če bi pa bili nepokorni in se ne hoteli poboljšati, naj jih odstrani. V istem pismu odobruje slovansko liturgijo, ker niti zdravi veri ali nauku ne nasprotuje, bodi-si sv. mašo brati ali sv. blagovestje v slovanskem jeziku, da je le prevod dober in razlaga.

Je li pa vdobil Svatopluk papeževo pismo? — ne! Nasprotniki so skrili list pravi in izročili mu pismo izmišljeno, v katerem se zatrjuje, da je Metodij preklical svoje zmote ter da papež brezpogojno prepoveduje v slovanskem jeziku sv. mašo pevati ali brati. Knez veruje, kar čita in vede se mrzlo, sumljivo do sv. blagovestnika. Metodij srčno žalosten toži mu, da krivo sodi o njem in ukazu — pismu papeževem, a knez ne dá se poučiti. Sedaj pritoži se sv. mož Ivanu VIII.,

ki takoj knezu stvar razjasni in potolaži Metodija v lastnoročnem pismu. Svatopluk spozna svojo zmoto in oklene se tesno svojega apostola, ali žal, da prepozno — umrl je Metodij, malo prej pa Ivan VIII., ki je toliko uslug storil sv. možu ter našim pradedom in nam delil neprecenljivih dobrot, da zasluži s svojima prednikoma najodličnejše mesto, ne le v cerkveni i v svetni naši povestnici devetega stoletja.

Pač res! niti slaven ne časten bi bil deveti vek za narod naš, da mu ni došel Rim na pomoč. Nasprotni nam duhovi pregnali bi bili takoj sv. brata, a ž njima zatrli naših očetov in naš obstanek ter ob enem razvoj vsestranski — postali bi bili njihovi sluge. Sv. vera se ne bi bila ukoreninila, še manj razširila skoro po vseh pokrajinah slovanskih. In tudi pismenost naša in književnost zamrla bi bila takoj po rojstvu svojem; slovenskih knjig ne bi bili vdobili pradedi naši, še manj srečo doživeli, da bi bili kedaj čuli v sladkem svojem jeziku pevati ali brati daritev najsvetejšo, s čemur se ne more ponašati doslè še noben narodov evropejskih. Hvala tedaj rimski stolici — papežem Nikolaju, vzlasti Hadrijanu II. in Ivanu VIII., ki sta dokazala jasno dejanski, da Rim želi nam vsega najboljšega, nas brani, podpira, pomaga, radovoljno; da! istinito spoštuje — ljubi, v čemur nas več ali manj uverujejo in vsi nju nasledniki, posebno v času najnovejšem Leo XIII.

Komaj je zasedel sv. oče prestol svoj apostoljski, ozrl se je uže na nas; žal na ogromno večino z rosnim, solznim očesom, vidi namreč, da razrušena je vez verska med nami, da zlobna roka, ne slovanska — ptuja, grška odtrgala je svetemu rimskemu sedežu toliko naših bratov na jugu in severu, ne v srečo, marveč v veliko, zeló občutljivo nezgodo njihovo in našo. On pomagal nam bi rad, združil nas zopet in objel vse v svoji ljubezni — zato poslal nam je pismo, okrožnico, v kateri nas spominja zlatega nam devetega veka in oziraje se na sedajnost piše med drugim: Srčno želimo in potruditi se hočemo, da ljudstvo slovanskega plemena podučuje v prihodnje večje število vladik in duhovnikov, da te utrjuje v veri pravi, v pokorščini do prave cerkve Gospodove ter vedno bolj spoznava, koliko blagosti pritaka iz katoliške cerkve v domače življenje in v vse stanove v državi. Zakaj za one cerkve — slovanske — zeló skrbimo in ničesar bolj ne želimo, nego, da bi zamogli v srečo njihovo jih združiti vse z neprestano vezjo edinosti, ki je največa in najboljša zveza blagosti.

In resnično sv. oče trudi se neumorno, da bi nas združil v našo blagost. Pred 4 leti zatrjeval nam je v Rimu ustmeno, a za nas laskovem svojem govoru, da prosi in moli, da bi skoro spoznali naši bratje cerkve iztočne zmoto svojo in povrnili se v cerkev pravo, s katero sta nje in nas tako tesno združila sv. Ciril in Metodij. Upa pa tudi, da trud in molitev njegova ter nas njihovih pravovernih bratov ne bode zaman, ker i sv. brata nad zvezdami gojita gorečo željo in prosita Boga, da se združimo skoro; in v onih dveh prošnjo zaupa sv. oče posebno, vsaj tudi v to svrho zaukazal je, da ju časti in proslavlja vesoljna katoliška cerkev dne 5. julija vsacega leta. Da! sv. oče Leo XIII. upa tako trdno, da v proroškem duhu prorokuje in vidi slogo vseh Slovanov z Rimom, pisoč, da ko se povrne edinost verska med nami, povrnil se bode vsestranski blagostan — tedaj s ponosom ozirala se bode cerkev na nas in tudi najodličnejše mesto čaka nas v oziru svetnem v družbi narodov evropejskih in azijatskih.

Smelo se nadejamo tudi mi, da prorokovanje sv. očeta se bode izpolnilo; molitev, trud, ljubezen omehčati, ogreti zamore srce še tako trdovratno, pregnati zaslepljenost in temo še tako hudo — tedaj ganiti, zdramiti i naše brate cerkve iztočne; le stanovitnosti v molitvi, prošnji, trudu je treba, in došel bode trenutek zaželjeni, da spoznavali bodo vedno bolj in bolj svojo zmoto in polagoma približevali se edino pravi cerkvi — Rimu in približali se nam, ki željno, hrepeneče pričakujemo, da jih pozdravimo, objamemo, poljubimo kot brate i po veri; a tudi, da slovesno sklenemo prijateljstvo večno, najzvestejše v složno, neumorno delovanje, da dosežemo prorokovani blagostan vsestranski, katerega veselil se bode srčno z nami vedno nam prijazni, iskreno ljubeči nas Rim.

Naši dopisi.

Iz Železnikov konec julija. [Zakasnjeno.] (*V moj zagovor in obrambo.* — Dalje.) Da sem bil tudi jaz za „bralno društvo“ vnet, naj posnamejo čč. gg. bralci in moji znanci iz tega, da sem prepustil (ker imam, hvala Bogu, svoj lastni dom) moje šolsko stanovanje, katerega poprej na večkratno zahtevanje tudi proti dobri plači nisem nikomur hotel dati v najem, društvu brezplačno kot bralno sobo. Mislil sem, da bodo po hvalevrednem izgledu sosednih Selc hodili ljudje o prostih urah v šolo brat, in včasih se bode napravila še kaka primerna veselica. A, — motil sem se. Komaj pričelo je društvo svoje delovanje, jelo se je zdajci tudi šopiriti in košatiti. Napravimo si zastavo, djalo se je! Jaz sem človeku, ki je bil v tej zadevi menda dvakrat pri meni, svetoval, naj se to za prvi čas, ali vsaj dotle odloži, da se društvo nekoliko umesti in vkrepi. Pa, nič; — zastava mora biti, in to: dragocena zastava! Kdor vé, koliko revščine je v našem kraji, in kako je ona na zunaj celó še na dokaj slabejem glasu (dokaz temu je, da za našo zdravniško službo noče nihče prositi); kdor dalje vé, koliko imamo pri nas druzih dokaj bolj potrebnih reči za omisliti in vpeljati, previdel bo, da moj svet zarad zastave ni bil nespameten, marveč priporočljiv. Res je sicer, da so bili doneski prostovoljni; tajiti se pa tudi ne dá, da je marsikdo dal v ta namen denar, ki bi se mu bil morda na deset druzih strani dobro prilegel. A, edino pri dragoceni zastavi ni imelo še ostati; kot gobe po dežji rastli so koj zopet drugi, tretji, četrti in peti predlog, vsi za precejšno število udov več ali manj z dost občutnimi davšinami sklenjeni. Ker je meni vse to vedno manj dopadalo, in sem videl, da bi moji ugovori v odborovih sejah ne bili mnogo izdali (dokaz tega je seja, ko se je konečno sklepalo, katere slike pridejo na zastavo), jel sem se potegovati polagoma nazaj, ali kakor bi se drugače reklo: nisem maral hoditi z odborom „čez grm in strm“. Toda: to je bil grozen greh moj, za katerega se mi je prisodila javna pokora. Napadli so me....., gotovo v dokaz svoje izobraženosti, najprej v „Ljublj. Listu“.

Napad ta bil je o času, ko sem bil tako z opravili zadrénjan, da nikakor nisem vtrpel, odgovarjati na-nj. Toraj zdaj o tej priliki kaj malega, površnega. Kar se tiče moje izjave gledé c. kr. obrtnega nadzornika, čuli so pač zvoniti moji nasprotniki pri neki cerkvi, pa ne vedé, pri kateri. Gosp. nadzornika tudi jaz želim; naj le pride; a prvo, kar naj bo storil, bodi to, da prešteje tukajšnje aktivne gg. fužinarje, ter naj poizveduje, zakaj so vsi drugi morali zadnja leta odpustiti svoje delavce. Morda iz dobičkarije? Kaj še! In če imajo pisalci, ne: naši gg. Samaritani res toliko sočutja in skrbljivosti za „zboljšanje stanja“ naših revnih kovačev, kdo pa lažej pomaga, kakor ravnooni. „Cvenk“ imajo (razun enega) menda vsi; kovačnic (jéš) je tukaj dovolj naprodaj, ali

tudi le za v najem vzeti. Storijo naj eno ali drugo, potem vdinjajo si kovače, dajo naj jim delo, in plačujejo naj jih bolje. Širokoustno zarad povikšanja plač na druge kričati, je prav lahko: v djanji pokažite vašo ljubezen in skrb za uboge delavce, če ste možje za to, in ne le bahačasti vekači. — Kar zadene v onem sostavku izražene želje žarad odprave ponočnega dela je to pač tudi le pavovo perje, s katerim se je košatila sraka. Kolikokrat se je o tem tožilo uže javno in privatno! Ko bi jaz imel toliko stotatov, kolikorkrat sem uže povdarjal, da ponočno delo je strup za naše ljudi, in da iz tega izvira neizrečeno hudega in nečastnega za naš kraj, precej bogat bi bil. A take zakoreninjene razvade in napake odpravljati ni tako lahko, kakor kdo misli, ali pri kozarcu vina ugibuje. Čutilo se je nekaj zeló enacega uže letos ravno tu pri nas, ko se je poskušal red narediti zarad gozda „v Mlakah". — Pušica pa na naše kovače, „da ni daleč oni prorokovani čas, v katerem bodo štirje velikani pod mernikom lahko mlatili", ki je bila za brati v onem spisu, pa dosti jasno kaže, da imajo preroditelji tukajšnjih razmer v eni in isti mavhi za nje shranjeno sočutje in zasmeh! Kolika izgledna olika!!! Je pač res, da kdor je presit, in ima dosti prostega časa, se na razne načine razvedruje! — V tem dopisu brati je bila tudi kolosalna laž, da pri nas uže 10letni otroci kujejo cele noči, potem pa gredó naravnost v šolo!!?? Da sem z opazko: „Kako vspešen mora biti pri njih poduk!" dobil med vrsticami še eno po glavi, se ume. Nazadnje sledila je beseda: „A zadosti!" Res, zadosti za dokaz, da bi bili pisalci modrijani ostali, če bi bili uže takrat, to je, prvikrat molčali. In da bi bili molčali tudi pozneje, koliko blaž za-nje bi bilo uže manj!

Kmalu za tem spominjali so se me moji prisrčni gg. prijatelji v tržaškem šaljivem listu „Jurij s pušo", s tem pa tudi dosti jasno dokazali, kako da strast poslednjič človeka oslepi. Za šalo so menda prodajali to, ker sem vsled sklepa tukajšnjega obč. odbora dal mrtvašnico na našem pokopališču na novo pokriti (ker se je uže 49 let stara streha spreminjevala v prst in smeti). Se ve, da kaj tacega je strašanski „Witz!" Čisto enako je bilo z napravo novega pokopališnega križa, ker je bil preteklo zimo debel sneg prejšnjega, uže na moč slabega, podrl. Kar pa zadene obdolženje, da sem jaz zasejal razpor med naše „bralno društvo", kakor je bilo baje v onem spisu brati, imenujem to zopet: grdo laž! Omenil sem uže, zakaj sem se bil jel ogibati odborovih sej; ob enem nisem maral zahajati veliko več tudi v bralno sobo; odvračeval pa od društva nisem nikogar, in če je bilo vas sto udov in kolikor čez še vas je, edinih, bi bilo moje odvračevanje tudi malo izdalo. Se mi bi bilo pri mojih obilnih opravilih pač ljubilo, pečati se s tacimi ništarijami! (Dal. prih.)

Prem 9. avgusta. (*Različno.*) Pretekli mesec bila je tukaj in v bližnji okolici uže prav huda suša nastala, ker od sv. Petra pa do dné 1. avgusta nobenega izdatnega dežja bilo ni. Pri češpljevem sadji je suša prav veliko škode napravila; po nekaterih legah je do polovice in tudi nad polovico češpljevih sadežev od suše zrudečilo, kateri dosedaj nedozoreli odpadajo. In tako bode mesto prav dobra, po nekaterih legah le dobra, a po drugih pa celó slaba češpljeva letina. Škoda. Tudi marsikako češpljevo drevo je od suše popolno vsahnelo in pod zeló prišlo. Ravno tako trpeli so pred sušo tudi nekateri drugi poljski sadeži osobiti fižol. Otave po brežinah menda ne bode kaj prida, ker bira je ruša liki opaljena.

Dne 15. preteklega meseca utonil je pri Jakežu 14letni pastir Anton Bole; doma bil je iz Selca na zgornji Pivki. Gospodar bil mu je ukazal iti na vrt nekaj sena obračat, a mesto tja, šel je fante v vodo Reko se kopat, ker pa plavati ni znal, pokopal se je za zmiraj. Tudi ubogljivost in pokorščina ste lepi reči, kateri pa, ako se jima nasprotuje, se nad človekom dostikratov hudo maščujete.

Mesec avgust donesel je v te kraje blagodejnega dežja, kateri je do danes zemljo uže precej dobro namočil in okrepčal. Studenci in vodnjaki tod bili so do malega uže vsi prazni in suhi; za živino in ljudi morala se je potrebna voda zadnje dni meseca julija iz vode Reke dobivati.

Noč od dné 4. na 5. t. m. bila je strašna: bliskalo, gromelo in treskalo je tako, kot bil bi se sodnji dan bližal. Okolo 1. ure popolunoči bil je skoz par dobrih minut nepretrgan bliskov svit; med tem časom bilo je nebo liki z ognjeno mrežo prevlečeno. Ploha bila je izredna in med njo bila je kakor orehi debela toča padati pričela; hvala Bogu, da je kmalu in brez posebnih nasledkov tudi ponehala. Piš bil je tak, da je po nekod precej sadnega drevja polomil in poruval. Pri Mrkancu ali kakor rekajo v „Ribnici" ob reško-šempeterski državni cesti je bila strela posestniku kos novega zidu razsula in podrla; druge škode ni nobene napravila.

To grozepolno noč bile so tod osobito ženske vse preplašene in zbegane; da, bilo je zares strahovito. — Zdravje med ljudmi in živino je, hvala Bogu, prav dobro. Neznosna vročina, kakoršna bila je v drugi polovici prošlega meseca, je nekoliko odjenjala.

Političnо življenje po teh krajih je jako pohlevno, krotko in mirno; pa, saj se tudi brez neslanih prepirov in političnega lasanja prav lahko pošteno živi; čas je pa tudi drag in ga še za koristno delo primanjkuje.

Iz Slapa v vipavski dolini 18. avg. — Kakor prošlo leto, tako prikazala se je tudi letos v naši dolini po trtah pogubonosna glivica „Peronospora viticola" in to za skoraj celi mesec zgodnejši, kakor v prošlem letu. Celi oddelki vinogradov so uže čisto rujavega, večinoma pa uže tudi odpadlega listja, da-si ni še grozdje, kaj pa še le les čisto nič dozorel. Groza obhaja človeka videti trte polne še zelenega grozdja, pa brez vsega zdravega lista. Tako je ob letošnjo letino in ob ono bodočega leta. Neka druga glivica nam pa listje krmske pese zeló enako vničuje, tako da izgleda, kakor od slane oparjena. D. R.

Z Dobrove 16. avg. = Pri naši romarski cerkvi pričele so se zopet šmarne maše s popolnimi odpustki pri najlepšem vremenu. Romarjev došlo je koj prva dva dni prav mnogo in tudi letos imeli so v naši prijazni cerkvi občudovati nov svetilnik, krasno delo domačega našega pasarja g. Peterlina iz Kamnika. Svetilnik (Kronleuchter) je bogato v ognji pozlačen in stane nekaj nad 400 gold. Prepričani smo, da bo to delo enako zasluženo priporočilo izdelovalca, kakor je lep kinč naše cerkve. Pretekli teden pričela se je prezidavati naša šola, da bo imela prostor za dvorazrednico, in pa zidanje nove mežnarije oziroma izpraševalnice. Neumorno delujoč naš gospod župnik skrbi, da gre tudi to delo urno spod rok, občani pa tudi pridno dovažavajo kamenje, opeko in pesek, tako da smo prepričani, da bo delo v malo tednih zgotovljeno v blagor naše občine.

Iz Ljubljane. — **Včeraj praznovali so rojstni dan presvitlega cesarja,** kakor drugi avstrijski narodi, tako tudi zmiraj mu zvesto udani Slovenci. — Pošiljali so gorke prošnje Vsegamogočnemu v nebesa, da bi nam še dolgo ohranil ljubljenega, vsem narodom svojim enako naklonjenega vladarja, in da bi se posrečilo Njegovi modrosti, vresničiti svoje želje po miru med narodi v blagor državljanov, v povzdigo moči drage naše skupne domovine in v slavo naše dinastije.

— **Cesarjev rojstni dan** obhajal se je tudi na blejskem jezeru minulo nedeljo prav slovesno. Prišla je tje v ta namen vojaška godba, prepevali so domači pevci, zvečer pa je bilo jezero čarobno razsvitljeno; občinstva pa je privrelo od vseh krajev brez števila.

— **Gledališni vlak Slovencev v Prago** odpeljal se je pretekli petek popoludne. Do Maribora nabralo se je toliko vdeležencev, da so se morali do tje pripeljavši se s poštnim vlakom preseliti v poseben vlak. Potovalce pozdravljali so na Dunaji, v Brnu, v Pragi pa, kamor so došli v ponedeljek zvečer, bili so slovesno sprejeti. Zlato Prago in novo gledališče ogledavali si bodo do četrtka, v gledališči priredile si bodo njim na čast dve predstavi, v petek pa se zopet vrnejo, gotovo nikdar pozabivši ljubeznjivosti in gostoljubnosti českih naših zmiroj nam zvestih prijateljev.

— **Delavsko pevsko društvo „Slavec“** priredilo je minulo soboto „besedo“ v prostorih ljubljanske čitalnice, katera se je enako dobro obnesla gledé zadovoljnosti obilno zbranega občinstva, kakor pevskega in godbenega dela programa in pa denarnega vspeha za društvo. Čestitamo vrlemu društvu k lepemu napredovanju.

— **Dve učiteljski službi**, prva z letno plačo 500 gl. in prostim stanovanjem, druga pa s plačo 450 gld. in stanovanjem ene sobe, razpisane ste za ljudsko šolo na Dobrovi pri Ljubljani, katera se to jesen razširi v dvorazredno šolo.

— **Na razstavi v Antwerpenu** bili so odlikovani iz slovenskih pokrajin trije razstavljalci: Henrik Kieffer, izdelovatelj srpov v Št. Lovrenci pri Mariboru, dobil je srebrno svetinjo; Fran Szantner, čevljar v Ljubljani, in Fran Hajek, izdelovatelj snažilnega prahu v Kamniku, dobila sta bronasti svetinji.

— **„Die Kärntner Slovenen.** Ihre nationalen Verhältnisse und Bestrebungen. Verlegt und herausgegeben von Filip Haderlap“ imenuje se 44 strani obsegajoča brošura, ki ima očividen namen, prijazne nam Nemce poučiti o razmerah Slovencev na Koroškem. Brošura bode gotovo v dober poduk edinemu zastopniku koroških Slovencev v državnem zboru, ministru baronu Pinotu, ki bo našel dosti prilike, naučnemu ministru pokazati velikansko razliko med postavo o narodni enakopravnosti in njenem izvrševanji gledé koroških Slovencev. — Brošuri želimo, da bi vsaj tudi v rokah poslanca barona Pinota ne ostala brez vspeha.

— **Nova cerkev v Bohinjski Bistrici** bila je dne 15. t. m. slovesno blagoslovljena. Prišli so gori v ta namen gospod knezoškof dr. Misija sami. Iz srca čestitamo Bohinjcem k srečno dovršenemu lepemu delu!

— **Gospod August pl. Wurzbach**, c. kr. deželne vlade svetovalec in bivši okrajni glavar v Radoljici in ljubljanski okolici, prestopil je iz zdravstvenih ozirov v stalni pokoj. Pri tej priliki naročili so cesar izreči mu za mnogoletno zvesto in odlično službovanje najvišo zadovoljnost.

— **Krajcarska podružnica „Narodnega Doma“ v Ljubljani.** Od mnogih strani prihajajo nam vprašanja, v kaki zvezi da je krajcarska podružnica z upravnim odborom „Narodnega Doma“? V odgovor sledeče: Ustanovitelji krajcarske podružnice „Narodnega Doma“, izvzemši g. dr. Staréta, ki sprejema vse dopise in ki bo sprejemal tudi vse krajcarske, oziroma desetkrajcarske doneske, niso identični z upravnimi odborniki „Narodnega Doma“. Krajcarska podružnica „Narodnega Doma“ je družba mlajših, za zgradbo „Narodnega Doma“ zavzetih, v Ljubljani bivajočih Slovencev, ki so si stavili za nalogo, po zgoraj omenjeni poti pospeševati lepo idejo zgradbe „Narodnega Doma“ v Ljubljani ter z vstrajnim delovanjem kolikor toliko pripomoči, da se ta ideja prav kmalu vresniči. — Pri tej priliki bodi omenjeno, da se bodo došli doneski istotako objavljali po časopisih, kakor se objavljajo doneski, ki dohajajo upravnemu odboru, in sicer s številko razprodane knjižice in s krajem, od koder je knjižica došla. Kakor poizvedamo iz privatnih poročil, pričakovati je uže prav v kratkem pošiljatve prvih doneskov. — Iz različnih krajev, posebno pa iz Gorenjskega in Štajarskega, in od različnih stanov, došla so nam objave za poverjeništva, bodi-si takoj v začetku, bodi-si vsled pozivov po časopisih. Od jedne strani se pa pogreša še vedno isto zanimanje, katero bi lahko tolikoristno vplivalo na celo stvar. V mislih nam je krasni spol, čegar vplivna in zeló vspešna beseda pri tacih prilikah je občeznana. Res, da imamo tudi uže nekaj poverjenic in vsa čast čč. gospem in gospicam, ki so uže dejansko pokazale, da se za našo idejo živo zanimajo. Toda v občem interesu celega podjetja želeti bi bilo, da bi postajalo število poverjenic in podpornic od dné do dné večje, da bi naglo rastlo.

Zahvala.

Povodom praznovanja rojstnega dné Njega c. in kr. apostolskega veličanstva presvitlega cesarja mi je visokorodni gospod c. k. deželni predsednik Andrej baron Winkler izročiti dal **dve sto** goldinarjev, od katerih je 100 gold. namenjenih ljubljanskim ubožčekom, po 25 gold. pa tukajšnji cesarice Elizabete bolnici za otroke, varovalnici malih otrok, deškemu in pod vodstvom gospé grofice Sofije Auerspergove stoječemu dekliškemu sirotišču.

Izročujé ob enem te zneske njihovemu blagemu namenu smatram se dolžnim, da potom javnosti najtoplejšo zahvalo izrekam za velikodušno stolnega našega mesta ubožčekom naklonjeno darilo.

V Ljubljani dné 17. avgusta 1885.

Župan: Grasselli.

Zahvala.

Povodom praznovanja rojstnega dné Njega Veličanstva presvitlega našega cesarja mi je visokorodni gosp. deželni glavar na Kranjskem, Gustav grof Thurn-Valsassina, po svojem namestniku v deželnem odboru, gospodu ces. svetniku Ivanu Murniku izročiti dal **100** goldinarjev, katerih polovica je namenjena ljubljanskim ubožčekom, polovica pa tukajšnjemu društvu katoliških rokodelskih pomočnikov kot prilog zakladi za gradnjo društvenega doma.

Izročujé ta zneska blagemu namenu, usojam se javno izrekati najiskrenejšo zahvalo za velikodušno tega stolnega mesta ubožčekom naklonjeno darilo.

V Ljubljani 18. dan avgusta 1885.

Župan: Grasselli.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Včerajšnji dan dohajale so z vseh dežel naše države poročila o slovesnem obhajanji cesarjevega rojstnega dneva, tukaj pa se je obhajal z veliko vojaško mašo na „Schmelz-u“ in pa z veliko mašo v Štefanski cerkvi, pri kateri so bili navzoči vsi na Dunaji navzoči ministri in vrhovni uradniki večjih uradov. — Jutri sprejema cesar tukaj v avdijencah. — Dne 12. minulo je ravno 6 let, odkar je grof Taaffe postal ministerski predsednik, zato so se različni časniki spominjali ravno minule 6letne dobe, vsak po svojem sta-

lišči — prijazno ali pa nasprotno. Mi Slovenci smemo na kratko izreči, da se naše nade niso spolnile, kakor se je še onega, kar je Taaffejeva vlada obetala v prestolnem govoru leta 1879. do sedaj spolnil še le zelo mali del. — Ako tedaj brez ovinkov priznamo, da se je marsikaj zboljšalo, moramo pa vendar obžalovati, da se vresničenje naših narodnih pravic zavlačuje brez pravega vzroka; zadovoljnosti tako ravnanje vendar ne more roditi. Vendar pa ostane dolžnost naših poslancev v državnem zboru, da ne zgrešé nobene prilike, ako vlado podpirajo tudi zahtevati, da se Slovencem ne kot milost, ampak, kot pravica brezpogojno vresničijo narodne pravice. — Pomenljiv bo shod našega cesarja z ruskim carom dne 24. t. m. v Kromerižu na Moravskem. O programu tega shoda razgovarjala sta se minule dni nemški kancler knez Bismark in naš minister vnanjih zadev grof Kalnoky, ki je prvega obiskal v Varzinu. Razgovarjala sta se državnika tam gotovo tudi o trgovinskih razmerah med Avstrijsko in Nemško, morebiti tudi v bližnji prihodnosti balkanskih držav in dežel; pa ravno to vprašanje znalo bi biti tudi predmet, o katerem se zna govoriti v Kromeriži.

Danes še ni dokonečno določeno, kedo vse bo navzoč pri tem shodu razun obeh cesarjev, ravno tako je danes še samo govorica, da se bode ruski car iz Kromeriža podal v Gmunden, kjer bo baje družinski svet vse kraljeve družine danske, ker se ima princ danski zaročiti s princesinjo Marijo Orleansko.

Hanaki pripravljajo za cesarja sijajen sprejem in so ga prosili, da bi prišel v ta namen dan prej v Kromeriž.

Česka. — Minuli teden bil je novo imenovani nadškof pražki grof Schönborn sijajno vpeljan v Prago na svoj prihodnji nadškofovski sedež. Vse česko narodno prebivalstvo sprejelo in pozdravljalo ga je z velikim navdušenjem, ker so prepričani, da bo zvest sin svoje domovine brezozirno pravičen obema narodoma v deželi. Nemški stranki, se ve da, ni všeč, zato so se pa tudi kujali pri sprejemu, katerega se ni vdeležilo nobeno nemško društvo. — Sprejem slovenskih gledaliških potnikov v ponedeljek večer bil je sijajen.

Koroška. — Zadnje dni bil je v Celovcu shod pevcev, v Beljaku pa shod nemških in avstrijskih hribolazcev. — Dne 8. septembra, mali Šmaren dan, pa si pride ogledat v Celovec tukajšnjo deželno razstavo cesar sam. Delajo se uže velike priprave za sijajen sprejem in gotovo je, da se na Koroškem ne bo sledilo v javnosti nič onega Knotzanja, kakoršno se je šopirilo pred malo tedni v Draždanah.

Hrvatska. — Deželni zbor sklicati se ima za 30. dan septembra, regnikolarna deputacija hrvatska pa je sklicana za 31. dan avgusta, odložilo se je to posvetovanje za štiri dni. Vabilo, katero ima podpis deželnega zbora predsednika Mirko Hrvata, se glasi:

„Vkljub temu, da se je po različnih časnikih razglasila vest, da je predsednik te deputacije gospod Nikolaj Krestič svoje poslanstvo odložil, bo hrvatska regnikolarna deputacija, toda ne dné 27., ampak dné 31. avgusta t. l. svoje posvetovanje v Zagrebu pričela. — Vzrok odloga je samo v tem, da več udov ni na svojih domovih.“

Videti je iz vsega, da tudi zastopniki narodne stranke niso gotovi, jeli bo stranka po svoji večini zadovoljna z naredbo banovo gledé kameralnih pisem; kakor se trdi, je baje ban sam pripravljen potegniti se za to, da se pisma vrnejo s Budapešta, ako bi narodna stranka pravico Hrvatske do teh pisem zadosti dokazala. — Vsikakor pa bo delovanje regnikolarne deputacije mnogo važneje in ako bi ta dosegla, kar Hrvatje mislijo, da bi morala, potem ostane vračanje onih pisem malo pomenljivo.

Nemška dalje in dalje stezava svoje roke po ozemlji, o katerem bi bilo mogoče misliti, da nima pravega gospodarja. Tako je zasedla zadnji čas nekaj Karolinskih otokov na severni strani Nove Guineje v tihem oceanu, o katerih je do sedaj Španjska se smatrala za gospodarja. Vsled te dogodbe pritožila se je tudi Španjska in je k otokom odposlala dva svoja vojna brodova. — Pa kakor trdi nek francoski list, se Nemška ne bo ozirala na ugovor Španjske.

Karolinskih otokov je nad 500 in se delé v blizo 50 skupin, obljudenih je le nekoliko, in vseh prebivalcev šteje se okoli 28.000, ki so Malajskega rodú in spretni mornarji.

Francoska. — Politični krogi francoski so v sredi najhujše volilne borbe. Volilni govori vsakovrstnih, odličnih strankarjev čujejo se sedaj s tega, sedaj s tega kraja. Ta obeta zboljšati posebno ljudsko šolstvo, ker še le prihodnji rod bo mogel popraviti in poravnati, kar je zgubil sedanji rod. Minister notranjih zadev svaril je pred politiko lahkomišljenosti, kar bi bila največja nesreča francoske države. V obče pa so si pri volitvah v nasprotji vendar-le republikanci vsake barve, druga, monarhistična stranka nima nade, zdaj še priti k veljavi.

Tudi razmere v daljnem Tonkinu se boljšajo nepričakovano naglo; uporniki zoper francosko pokroviteijstvo se zgubljajo in v kratkem pričakuje se popolni mir. Le v Anamu obračajo se nasprotniki Francozov proti tonkinski meji, in siloviti koljejo tam bivajoče kristjane. Teh se pomika proti tonkinski meji okrog 8000, da bi prišli pod francosko varstvo.

Blizo tako glasé se tudi poročila z Loande, glavnega mesta portugalske kolonije na zahodnem obrežju južne Afrike. Tam umrl je nagloma glavar Coanhame, njegovo smrt pripisujejo domačini čarobnim močém „belih“, zato so te napadli in jih dvajset pomorili, med njimi tri francoske misijonarje in dva otroka nekega Angleža, kateri sam z enim otrokom se je mogel srečno rešiti.

Španjska. — Dne 16. t. m. obolelo je na vsem Španjskem za kolero 4522 ljudi, umrlo pa jih je 1727, med temi obolelo jih je v Madridu 46, umrlo pa 17. Zadnje dni umrl je za kolero tudi nadškof v Sevili.

Častitim volilcem gorenjskih kmetskih občin!

Gospodom volilcem izrekam s tem za toliko častno zaupanje, ki so mi ga izkazali, da so me skoraj soglasno izborali za svojega državnega poslanca, svojo najlepšo zahvalo s tem zagotovilom, da si bom vedno prizadeval njih koristi po vsej svoji moči zastopati.

Na Bledu 12. avgusta 1885.

Ernest knez Windischgrätz.

Žitna cena

v Ljubljani 14. avgusta 1885.

Hektoliter: pšenice domače 6 gold. 50 kr. — banaške 7 gold. 8 kr. — turšice 5 gold. 40 kr. — soršice 6 gold. 13 kr. — rži 5 gold. 20 kr. — ječmena 4 gold. 39 kr. — prosa 5 gold. 20 kr. — ajde 4 gold. 71 kr. — ovsa 3 gold. 36 kr. — Krompir 3 gold. 20 kr. 100 kilogramov.

Odgovorni vrednik: Gustav Pirc. — Tisk in založba: J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.